

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ח אייר תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות לו.

דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סימן שע"ז.

מוסר: חפץ חיים כלל ז' אות ז' עד אות ט'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

האדמו"ר מצאנז: "מצוה לפרסם בשמי" - מה יקרה כאשר הרשע יחפוץ לבוא לארץ ישראל מהגליל? | מפתיע: ל"ג בעומר הוא יום שמחה כבר מתקופת דור המדבר | גם בקראקא: רכבות לציון הקדוש מכל המדינה, שתיה קרה בחינם, עשרות דוכני צדקה | הנכד של ה'אמרי חיים' פחד מהחלאקה, מה עשה הרבי? | 1642

כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו

"מכל הצדיקים, לא היה מי שהבטיח לכלל ישראל
לפטרן מן הדין... וביום פטירתו הוא גם ממליץ
טוב בעד כלל ישראל, ע"י הסנגוריא שהוא מלמד
עליהם, לכן עושים סעודה ושמחה באותו יום"

דברים מופלאים שנאמרו בטיש ל"ג בעומר בשנת תשמ"א

לעשות מאומה ליושבי ארץ הקודש. וכמ"ש בזמר 'בר יוחאי' -
'וחרב הוצאת מתערה שלפת נגד צורריך'.

"דבר זה הוא אמת ויציב, וכל הרוצה רואה זאת בחוש לעין
כל. ומובטחים אנו בזכות התנאים הקדושים ורשב"י בראשם,
שכאשר הרשע יחפוץ לבוא לארץ ישראל מהגליל, שם תהיה לו
מפלה. ודבר זה ברור כשמש, ובקרוב ממש נזכה לראות זאת.
ומצווה לפרסם זאת בשמי לאחינו בני ישראל".

(הובא ב'המבשר תורני' אמור תשע"ה)

בשולחנו הטהור ביום ל"ג בעומר בשנת תשמ"א אמר האדמו"ר
מצאנז בעל 'שפע חיים זצ"ל כדברים האלה:

"כבר אמרתי, שהטעם שרשב"י ועוד הרבה תנאים ספונים
וטמונים בגליל, [הוא] כדי שיעמדו על המשמר שלא יוכלו הגויים
הרשעים להיכנס לארץ ישראל.

"נס גלוי הוא, שרק כמה מילין מהגליל הורגים וטובחים
הגויים זה בזה, ובשמים ממעל ראו שלפני ביאת משיח ירצה מלך
אדום ימש"ו להיכנס מצפונה של ארץ ישראל, ולכן העמידו שם
על המשמר את הצדיקים הקדושים שבזכותם אין הם יכולים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יום של שמחה כבר מתקופת דור המדבר: שני מקורות מעניינים ומפתיעים שאולי לא הכרתם, על סיבת השמחה המיוחדת ביום ל"ג בעומר

ע"ב, אשר על כן בלתי אפשרי היה לעשות בו יום טוב לגמרה של תורה, היות שאין מערבין שמחה בשמחה, כמו שכאשר חלים פורים או ראש חודש בשבת איין עושים הסעודה בשבת מטעם זה, יעוין הדעות בזה בשו"ע או"ח ס' תרפח וס' תיח. וממילא יוצא שהיו מוכרחים להקדים המשתה והשמחה ליום י"ח באייר, שהוא ל"ג בעומר. ומסיים בעל 'שם משמעון': "וממילא ישנו ודאי טעם גדול להחזיק יום הל"ג בעומר ליו"ט, כיון שעשו אבותינו ע"ה אותו ליו"ט ושמחה מצד גמרה של תורה".

ב) הרב צבי קפלן בספרו 'על גדות ים התלמוד' מביא את דברי מר י. בן טובים שהתפרסמו ביום ל"ג בעומר תשי"ז, שמרן הגאון רבי יוסף רוזין זצ"ל, הרוגאצ'ובר, הראה לו בירושלמי שנקודת היישוב בארץ ישראל הרחוקה ביותר מירושלים בימי הבית, הייתה מהלך שבעה עשר יום מירושלים, וא"כ נושאי הביכורים הראשונים שיצאו מן המקום המרוחק ביותר בדרכם לירושלים, יצאו שבעה עשר יום לפני חג השבועות, כלומר ביום ל"ג בעומר. וזהו לדעת הרוגאצ'ובר זצ"ל מקורה של השמחה ביום זה. מר בן טובים ביקש לגלות לו היכן מצויים הדברים הנ"ל בירושלמי, ויעוין שם בספרו של הרב צבי קפלן מה שדן ופלפל בזה.

נראה ששני מקורות מפתיעים ומעניינים אלו מאששים את שכתב בשו"ת 'מים ההלכה' (שם עמוד קנא): "מקורותיו של יום זה סמויים במקצת וצביונו אפוף מסתורין, כפי שרמזו דורשי רשומות בפסוק "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" - גל: ל"ג בעומר"

(הרב לוי יצחק לפידות, 'המבשר תורני' אמור תשס"ט)

מהו מקור השמחה המיוחדת בל"ג בעומר? טעמים רבים, ידועים יותר וידועים פחות, נאמרו לסיבת השמחה וההילולא של התנא הא' רשב"י זיע"א, אשר נתעלה לשמי רום ביום ל"ג בעומר. יעוין ספר 'טעמי המנהגים' ענייני הילולא דרשב"י; 'המועדים בהלכה', ספר התודעה, שו"ת 'מים ההלכה' חלק ראשון סימן עט, ועוד. להלן נביא שני מקורות חדשים מאלו הפחות ידועים לשמחה זו.

א) הגאון רבי שמעון פולק זצ"ל בשו"ת 'שם משמעון' השלם הוצאת מכון ירושלים תשנ"ג, חלק שני, מקדים את מקור שמחת ל"ג בעומר עוד לתקופת דור המדבר, על פי הכתוב (במדבר פרק י' פסוקים יא-יב) "ויהי בשנה השנית בחודש השני בעשרים בחודש נעלה הענן מעל משכן העדות ויסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני" וגו', ממנו אנו למדים שביום כ' באייר נסעו בני ישראל לראשונה מאז הגיעם להר סיני כמעט שנה קודם. לכן קובע הוא שבוודאי היום שלפני יום נסיעתם, דהיינו י"ט באייר, היה אמור להוות לגביהם יום טוב של משתה ושמחה, שהרי אז נשלם התפקיד והתעודה שהייתה עליהם במקום המקודש לתורה ולתעודה, הוא הר סיני, וזאת על פי דברי מדרש רבה על שיר השירים המובאים גם בשולחן ערוך (או"ח ס' תרסט) שעושין סעודה לגמרה של תורה, וזהו המקור לשמחת תורה בשמיני עצרת ולשמחה בעת סיום מסכת.

אלא שכאן עושה הוא חשבון, שיום י"ט באייר באותה שנה שניה לצאתם ממצרים חל בשבת, זאת ע"פ הידוע שר"ח ניסן באותה שנה שבו הוקם המשכן חל ביום ראשון, יעוין שבת פז

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק. עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

תפילה על קבר רבי שמעון בר יוחאי

רבי שמעון היה מלומד בניסים ופועל ישועות והתפילה על קברו ידועה כתפילה שמועילה לכל הישועות לכלל ולפרט

לחיים טובים ולשלום אמן כן יהי רצון:

קום אילנא רבא ותקיף בתרין עלמין, אנת רבי שמעון בן יוחאי דקודשא בריך הוא חקק דיוקנך לעילא. וקלך לעילא לעילא סלקא ומתעטרה בכתרא קדישא, וקודש אברך הוא מתעטר בכך בכלהו עלמין ומשתבח בכך, עלך כתיב ויאמר לי עבדי אתא ישראל אשר בכך אתפאר. קום והמליץ טוב והתפלל לפני אבינו אב הרחמן בעד ילדי בית ישראל יונקי שדים וגמולי חלב ותינוקות של בית רבן. וה' ברחמיו וברב חסדיו ישמרם ויצילם מכל נזק ומכל חולי ויצילם מכל צר ומשטין ומרוח רעה. ויצילם מעין הרע ומכל דבר רע. ויתן להם חיים ארוכים וטובים ומתוקנים וכח וחוזק ואומץ ללמוד תורה ולקיים המצוות ויגדלו בטובה ובשלווה ובשלום:

קום אור ישראל אתה ותלמידך עשרה חסידי עליון קומו וסדרו מלי קמי קודש אברך הוא, דאמר לא אשחית בעבור העשרה. קומו וזילו לדמיכי חברון אברהם יצחק ויעקב. ואתערו לגבי שכינתא דאתמר בה אני ישנה בגלותא. וקנה דאיהי ירושלם חרבה וישראל בגלותא תחת ידי אדונים קשים אומין דעלמא. קומו ואליפו זכו על עאנא דקודשא בריך הוא דאתמר בהון ואתן צאני צאן מרעיתי, קומו ובעו רחמי עליהו, ואליפו זכו עליהו. לשיזבא לון מאלין חיון בישין. ולמהוי מחיל קודש אברך הוא להון על כל חוביהון ולמפרק לו בעגלא ובזמן קריב, קומו לעורר הרחמים ולהמשיך חסדים גדולים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם. ותחון זכות אבות וזכות כל הצדיקים והחסידים. וזכות כל הישרים בלבותם, אשר מסרו עצמם להריגה ולשריפה על קדושת ה' יתברך. ותמימותם וקדושתם ולימודם בתורה הקדושה וסודותיה וכל התיקונים והיחודים אשר ייחדו ותקנו בקדושה למעלה. יגנו עלינו ועל כל ישראל כולנו כאחד אנחנו. ה' יתן אומר המבשרות צבא רב. קול מבשר ואומר על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אומר לציון מלך אלוקיך:

רבי חנניה בן עקשיא אומר, רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

(ספר התחינות, בית תפילה)

רבנו של עולם תזכור לנו חסדי אבות ותרחם עלינו כי בני אברהם יצחק ויעקב אנחנו עמך בני בריתך בני אברהם אהבך שנשבעת לו בהר המוריה. זרע יצחק יחידך שנעקד על גבי המזבח, עדת יעקב בנך בכורך שמאהבתך שאהבת אותו ומשמחתך ששמחת בו קראת אותו ישראל וישורון:

יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו, שתיתן לנו כח ויכולת ועזר וסיוע והכנה שלא לעבור על שום מצוה משלוש מאות וששים וחמישה מצוות לא תעשה ומדברי קבלה ומדברי סופרים לתקן את שרשם במקום עליון. וכל מצוה שלא באה לידינו תצרף ברחמיך הרבים את מחשבתנו הטובה ויעלה לפניך כאילו קימנו כל המצוות במעשה. והיה נעם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קום צדיק הקדוש אור החי, רבי שמעון בר יוחאי. וחלה נא פני אל ויחננו, ויאמצנו ויברכנו. ויגדלנו וידגלנו. ויהדרנו ובועד טוב יעדנו. ויזכנו וימלטנו וינשאנו. ויסמכנו ויעזרנו. ויפרנסנו ויצליחנו. ויקדשנו וירפאנו. וישמרנו ויתמכנו. ולמען אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד ופנחס ושלמה וכל הצדיקים וכל החסידים (וה') ירחמנו ויחינו חיים ארוכים. חיים של שלום. חיים של טובה. חיים של ברכה. חיים של פרנסה טובה. חיים של חילוץ עצמות. חיים שיש בהם יראת חטא. חיים שאין בהם בושה וכלימה. חיים של עושר וכבוד. חיים שתהיה בנו אהבת שמים ויראת שמים. חיים שימלא כל משאלות ליבנו לטובה לעבודתו יתברך אמן כן יהיה רצון:

קום חסידא קדישא קדש הקדשים, קדוש ה' מכובד אנת הוא רבי שמעון בן יוחאי דאית קריאת מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי, ואנת הוא דעתיד למהוי רישא לצדיקא דיתבי בגנתא דעדן ותקבל אפי שכינתא. ותחמי לקודשא בריך הוא ותשתעשע עם צדיקא ותימא להו בואו נשתחוה ונכרעה ונברכה לפני ה' עושנו. קום ובקש רחמים מאבינו שבשמים עלינו ועל כל ישראל אחינו שישפיע לנו ברחמיו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ורחמים ברכה ושלום, ויעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרונינו וזכרון אבותינו, וזכרון משיח בן דוד, וזכרון כל בית ישראל לפני ה' אלוקינו לפליטה לטובה לחן לחסד ולרחמים,

כשהשוטרים מצאו אותו, ראו שאינו מבין אנגלית ולא יכלו לתקשר אתו כראוי. אך היות ושתי פאות עיטרו את צדעי ראשו, הבינו כי ילד יהודי הוא ולקחו אותו לאחד הרבנים שיודיע לבני המשפחה כי הילד נמצא

מנהגים שונים וסיפורים מפעמיים על עריכת ה'חלאקה' בל"ג בעומר בעדות ישראל ובחצרות הקודש

יוסף מאיר האס

עבור כל ילד יהודי, יום מלאות לו שלוש שני אינו יום רגיל במסלול חייו העתידיים.

עבורו מדובר ביום מיוחד ומרומם, יום בו יעטרו שתי פאות את צדעי ראשו ובכך יקבל צורה יהודית טהורה. מעמד גזיזת השערות לראשונה תופס מקום של חשיבות בין מנהגי ישראל, וכפי שמתאר הרה"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש זי"ע את מנהגי ישראל תורה, שהתפשט במאות השנים האחרונות בקרב כל תפוצות ישראל, לגלח את שערות ראשם של ילדי החמד בהגיעם לגיל שלוש שנים: "גזיזת השערות, 'אפשערניש', הוא דבר גדול במנהגי ישראל".

ציון יום ההולדת השלישי מהווה אפוא ציון דרך ראשון בחינוך הילד לתורה ולמעשים טובים, כשכבר ביום זה מתחילים ההורים לחנכו ולערוך לו היכרות עם מצוות בסיסיות, כלבשת ציצית וכיפה, לימוד האותיות הקדושות, עם הכוונה לברך על האכילה והשתיה ועוד.

'חלאקה' במעזיבוז'

נהגו ישראל קדושים לכבד בתגלחת הראשונה אדם גדול וחשוב, שיאציל מהודו ויעתיר מברכותיו על ראש הילד, למען יגדל ויתעלה. העדות הראשונה על תגלחת שנעשתה על-ידי צדיק וקדוש, היא על הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע מלאדי, שזכה שמרן הבעש"ט הק' זי"ע ערך לו את שמחת ה'חלאקה' וחנוך את פאות ראשו. בהמשך נהג כך הרה"ק בעל ה'תניא' עם נכדו הרה"ק בעל ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע, שלאחר גזיזת השערות בערב ראש השנה תקנ"ג, בירכו בהנחת ידיו על ראשו. על הרה"ק בעל ה'מנחת אלעזר' זי"ע ממונקאטש מובא, ש"היו עושים שמחה גדולה כאשר היו מגלחים את נכדו, והיה נוטל אחר-כך את הילד על ברכיו ללמוד עמו איזה אותיות מאתוון קדישין".

מפעמים ביותר הוא הסיפור, העומד מאחורי תגלחתו הראשונה של הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע על -ידי מרן הבעש"ט הק' זי"ע כאמור, שנשמע מפי הרה"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש זי"ע ומובא ב'ספר השיחות' שנת תש"ה. היה זה בראש השנה שנת תק"ח, כשרבי ברוך - אביו של בעל ה'תניא' - הגיע אל הבעש"ט הק' ושאל אותו כיצד ינהג עם ילדו העילוי, שכבר כעת ניכר בו כי

עדיו לגדולות. בין הדברים סיפר רבי ברוך לבעש"ט הק' שביום הולדתו ח"י אלול, התחיל הילד לדבר יותר טוב ובמהלך שנת תק"ז הבחינו שיש לילד זכרון מופלא ותפיסה בלתי רגילה, כשכל מה שהילד שומע פעם אחת מונח אצלו כמונח בקופסה. הבעש"ט הק' הזהיר שוב ושוב את רבי ברוך, שיעלים את עובדת הולדת בנם כדי שהפרסום לא יזיק לו.

גם על ה'חלאקה' של הרה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זי"ע, מסופר פלאות. בהיותו בן שלוש צוה זקנו הרה"ק בעל ה'צמח צדק' זי"ע שכל טקס ה'חלאקה' ייערך בחשאי ללא פרסום, מחשש עינא בישא. בערב שקדם ליום הולדתו השלישי, צוה שיביאו את הילד לחדרו מבעוד יום ויישן בחדרו. בבוקר עם קומו משנתו, הורה למשרתו ר' חיים בער שייטול את ידי הילד, ויאמר עמו את הברכות וענה 'אמן'. אחרי התפילה קרא מרן ה'צמח צדק' לבנו הרה"ק רבי שמואל שניאורסון זי"ע - אדמו"ר מהר"ש, ולכלתו אם הילד, ואמר להם כך: "פך השמן הרוחני שנתן מורנו הבעש"ט הק' לתלמידו, מורנו הרב המגיד ממעזריטש, למשוך את רבינו הזקן, למשוך אותו לנשיאות לדורותיו, הנה בכוח זה נמשך חותני [הרה"ק רבי דוב בעריש זי"ע] כרבי האמצעי, ואני הנה בכוח זה משחתי אותך, ובכוח זה הנני מושחך" (מרשימות הרה"ק הריי"ץ מליובאוויטש זי"ע, ספר המאמרים תש"י עמ' 163).

תהלוכה במאה שערים

בשנים קודמות, לאחר מלחמת העולם השנייה, עדיין לא השתרש המנהג של עריכת ה'חלאקה' ברוב עם הדרת מלך. כל משפחה היתה חוגגת לעצמה את שמחת התגלחת הראשונה לבנם יקירם. היה זה הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל, שקיבל על עצמו את התפקיד החשוב הזה לקבץ בל"ג בעומר את ילדי ישראל מעיר הקודש והמקדש, לערוך להם את ה'חלאקה' בשמחה ובריקודים, בליווי כלי תזמורת וקהל רב. מעמדי ה'חלאקה' הפכו להיות מפגן ראווה של קידוש ה', בדמות מאות ילדי חמד הנישאים בעוז ובגאון על כתפי הוריהם המאושרים, כשהם עוטים עליהם את הלבושים היהודיים הקדושים, המקובלים אצלנו מקדמת דנא דור אחר דור, ורבי עמרם מתכבד על ידי ההורים לגזוז קצת משערות הילדים, לקול צלילי התזמורת והמקהלה ברינה ובצהלה. מנהג של קבע היה מקובל בעיה"ק ירושלים בשנות קדם,

הוא כדי להכיר שהלה יהודי מזרע ישראל, ובעשיית הפאות אנו עושים סימן לילד שהוא יהודי כשר, לכן אומרים העולם 'מאכן פאות'.

גם כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע, התבטא בחשיבות ובמעלה העליונה בעשיית הפאות, כדי להוכיח קבל עם ועדה, בעוז ובגאון, כי שם ה' נקרא עלינו וצלם אלוקים עלינו. כשהגיע יהודי ירושלמי אל הרה"ק מבעלזא לתל אביב לעשות 'חלאקה' לבנו בן השלוש, הורה הרבי לצעוד עם בנו ברחוב אלנבי הלך ושוב, כדי שיראו תושבי תל אביב שעוד יש ילדים עם פאות! וכך היה גם כשהביא אחד החסידים לפניו את בנו לקבל את ברכתו, הושיבו הרבי על ברכיו, החליק בידו הקדושה את פאותיו ואמר בהנאה גלויה: "א-תל-אביב'ער בחור מיט שיינע פאות"...

כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי זצוק"ל בעל ה'אמרי סופר', היה נוהג להביא את ילדיו לפני כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע, לספרם במלאות להם שלוש שנים, לאור הקפדתו לגלח את הילדים שהובאו לפניו רק במלאות להם שלוש שנים, ולא קודם. והיה מספר מרן האדמו"ר מערלוי, שעד כדי כך הקפיד הרה"ק מבעלזא על מילוי שלוש השנים, שלאחד מילדיו שנולד בתשעה באב, הורה הרה"ק מבעלזא לספרו רק למחרת היום ולא לפני שלושת השבועות של ימי בין המצרים. לאות ולפלא היה מציין מרן אדמו"ר מערלוי, שאצל בנו הרה"ג ר' זלמן שליט"א, שמלאו לו שלוש שנים ביום ג' אלול תשי"ז, הורה לו הרה"ק מבעלזא לספרו כבר בל"ג בעומר, וכשהסתלק הרה"ק מבעלזא בכ"א אב אותה שנה, הבין למפרע מדוע הורה לו להקדים את עריכת התגלחת שלא כדרכו...

כשהגר"ע יוסף רץ אחרי הילד

מטבע הדברים, קורה לפעמים שילד ה'חלאקה' נבהל, מתשומת הלב הבלתי-שגרתית שהוא מקבל, כך שניתן היה לחזות בהזדמנות זו את רגישותם של גדולי וצדיקי ישראל, לפחדם וצערם של התינוקות, שלא הבינו מה בדיוק מתרחש סביבם.

כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויז'ניץ שליט"א מספר, שבעת שמחת 'חלאקה' לאחד מנכדי כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע, שהתקיימה באתרא קדישא מירון, בהשתתפות אחיו כ"ק מן אדמו"ר בעל ה'מקור ברוך' זי"ע מסערט ויז'ניץ, הרבה הילד הקטן בבכי, ולא הסכים בשום פנים ואופן להגיש את ראשו לגזיזת השערות. הנוכחים כולם עמדו אובדי-עצות לנוכח השעה המתאחרת, אך מרן ה'אמרי חיים' בחכמתו, מצא עד מהרה פתרון מבריק. הרבי פצח בריקוד נלהב במנגינת 'בר יוחאי', כשכולם משלבים את ידיהם במעגל נרחב, וכך בחסות השירה והריקוד המרומם, ניגש הרבי בהיחבא לילד, שעד שהרגיש בנעשה כבר היה התלתל בידי הרבי...

כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ישועות משה' זצוק"ל מויז'ניץ, היה נוהג תמיד לגזוז את שערות היניק מקדמת הראש, אך פעם

כאשר מדי שנה ביום ל"ג בעומר, היו מקיימים בבית הכנסת 'קהל יראים' בשכונת 'מאה שערים', מעמד שמחה לרגל ל"ג בעומר, ולאחר-מכן היו האבות מרכיבים על כתפיהם את ילדי ה'חלאקה', והולכים עם תזמורת וניגונים בתהלוכה לעבר ביתו של גאב"ד בריסק, מרן הגרי"ז סולובייצ'יק זצוק"ל. כשהיו מגיעים ליד ביתו, היה מרן הגרי"ז יוצא לפתח ביתו ומברך את ההורים והילדים.

"שנה אחת", מספר הרב מרדכי מילר, "כאשר לאחי, הרב שלמה, היה ילד שהגיע לגיל שלוש, ישבנו בבית מרן הגרי"ז זצ"ל עם עוד אנשים, ודיברנו בענייני השעה. לפתע ניגש מרן הגאון רבי משולם דוד סולובייצ'יק שליט"א, ואמר לאביו כי כל הקהל הגיע עם תהלוכת ילדי ה'חלאקה', וכולם מחכים למטה כדי שיצא אליהם כהרגלו מדי שנה בשנה. נענה הרב מבריסק ואמר לבנו מרן הגרמ"ד שליט"א, שיצא אל קהל ויתנצל בפניהם שבזאת השנה איננו יכול לצאת אליהם כמדי שנה, מכיון שהוא לקה בצינון ואינו חש כל כך בטוב..."

"אחד הנוכחים, שרחמיו נכמרו על הקהל העומד בחוץ עם כל הילדים, ומצפה ליציאת מרן הרב מבריסק, שיברכם ויחזקם כמדי שנה, ההין ואמר לרב מבריסק: 'צריך לפעמים למסור נפש למען כלל ישראל'... חי"ך הרב מבריסק ואמר: 'אספר לכם מעשה אודות מסירות נפש למען כלל ישראל; פעם נסעו יחדיו מרן ה'חפץ חיים' ומרן ה'אמרי אמת' זצוק"ל ברכבת, כאשר בכל תחנה ותחנה שעצרה הרכבת המתינו אלפי חסידים למרן ה'אמרי אמת' שהלך לחלונות הרכבת ונופף בידיו לשלום, ואילו מרן ה'חפץ חיים' נותר לשבת על מקומו, כשנשנה הדבר בתחנות נוספות שעצרה הרכבת, שאל ה'חפץ חיים' את ה'אמרי אמת' האם אינו חושש קצת מיוהרה? ענה הרבי מגור: 'מדארף דאך מוסר נפש זיין פאר כלל ישראל'... (הרי צריך למסור את הנפש למען כלל ישראל...)"

"מאכן פאות"

מעניין לציין, כי על-אף שעצם עובדת עריכת התגלחת הראשונה בצלו של אדם גדול, מקורה טהור מהיכלם של האר"י הק' והבעש"ט הק' זי"ע, הרי שבקהילות ליטא, הונגריה ועדות המזרח, לא מצאנו את המנהג הזה עד הדור האחרון, אך אצל מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, תפס מנהג זה מקום של כבוד, והיה נוהג בו בהידור רב ובשמחה גדולה, כאמור.

כשאחד מתלמידי מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, עמד לערוך לבנו הקטן תגלחת הראש, נכנס אל רבו להתברך מפיו במעמד הזה, ניצל את ההזדמנות ופנה אל רבה של בריסק ושאלו: "ילמדנו רבינו, למה נוהגים 'העולם' לומר 'מאכן פאות', הרי אין כל מצוה לעשות פאות, כי אם ציווי התורה הוא רק שאסור להשחית את פאות הראש?". נענה מרן הגרי"ז זצ"ל ואמר לו: "ניין, עס איז טאקע יא דא א מצוה צו מאכן פאות" (לא, אכן ישנה מצוה לעשות פאות). את דבריו הוכיח מדברי הרמב"ם (הל' עכו"ם פרק יב) שכותב: "אין מגלחין פאתי הראש כמו שהיו עושין עכו"ם, שנאמר לא תקיפו פאת ראשכם", הרי שטעם עשיית פאות הראש

מבורך, וברכתו של אותו צדיק התקיימה במלואה. "זכיתי לבן זכר", גולל האיש בהתרגשות בפני משפחת מרגליות, "לנער הזה התפללתי, במלוא מובן המלה. לאחר שלוש שנים הבאתי למירון לעשות לו 'חלאקה', אז קיימתי גם את נדרי.

"השמחה היתה במלואה, ורבי אשר זעליג התהלך בין קהל החוגגים, כאשר מספרי ה'חלאקא' שלו תלויים לו בצוואר בשרשרת הזהב שלו, והוא כולו קורן מאושר. רבי אשר זעליג התכבד בראשית הגז, וכך זכה ללכוד שתי ציפורים בירייה אחת: 'חלאקה' לבן ולאביו כאחד. מוצא שפתיי קיימתי, וגזזתי את שער ראשי כהבטחתי".

מסופר בפי חסידים וישרים, שהרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ע, ישב פעם עם חסידיו בבית המדרש, כשלתפע הבחינו באחד שרץ במהירות רבה למעלה מדרך הטבע, וחולף על פתח בית המדרש כשאינו מבחין בימין ובשמאל. כראות הרה"ק מקארלין בכך, הורה לחסידים לתפוס את האיש, ולערך לו 'חלאקה', לגזוז את שערותיו הארוכות תיכף ומיד. כך עשו החסידים, תפסוהו בכח רב על-אף התנגדותו העזה, והנה אך גזזו את מחלפות ראשו, נחה דעתו ונרגע בפתע פתאום, בהתחילו לזעוק במר נפשו: "אוי ווי, מה עשיתי?!". התברר שנכנסה בו רוח שטות של טומאה, ורץ בכל עוז אל הכומר בכנסייה להשתמד ח"ו, והרה"ק מקארלין הבין שרוח הטומאה נאחזה בשערותיו המגודלות, לכן הורה לגזוז ומיד שבה אליו רוחו האיתנה.

שערות תחת החופה

כשנכנס הגאון רבי וועלוול צ'צ'יק זצ"ל - מיקירי ומנקיי הדעת שבירושלים - אל מרן הגר"ז סולובייצ'יק זצוק"ל ביום ה'חלאקה' של בנו הקטן, ביקש רבי וועלוול ברכה עבור הילד. נענה הגר"ז מבריסק ואמר: "ודאי רוצים אתם ברכה שיגדל הילד לתלמיד חכם וירא שמים; נו, תלמיד חכם הוא יהיה, כפי ערך שילמד אתו האבא; וירא שמים הוא יהיה, כפי ריבוי הדמעות שתשפוך האמא עבורו...".

בקרוב צדיקים וחסידים רבים מקובל לברך את אבי הילד, שישמור את השערות הנגזזות ולהביאן אל חופת הילד כסגולה לאריכות ימים ושנים. סיפר כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים זצוק"ל, שבשמחת ה'חלאקה' שלו נכח יהודי מבוגר ושמו ר' שמעון ליפסקר ז"ל, שהיה בנם של קדושים וזכה להסתופף בצלם של צדיקים רבים מהדור הקודם. במעמד זה נהיה ר' שמעון בן שבעים שנה וביקש מאבי הילד, הרה"ק רבי אהרן ראטה ז"ע, שיברכוהו שיזכה להיות בשמחת ה'בר מצוה' של הילד. נענה רבי אהרן ושאל אותו: "ולהיות בשמחת החתונה לא טוב לך?!... סיים הרבי משומרי אמונים וגילה, כי ר' שמעון עוד זכה להיות בשמחת הברית של בנו הראשון, עד שהגיע לגיל 96, אז נפטר בצלילות הדעת ובכוחות רעננים.

כ"ק מרן אדמו"ר ה'ישועות משה' זצוק"ל היה מברך בעת גזיזת השערות, באמירת "בשעה טוב ומוצלחת". אחר-כך היה

אירע באברך חסידי שנכנס אל הרבי לרגל 'חלאקה' לילדו, אולם הפעוט סירב ופרץ בבכי. הרבי ניסה לשכנעו, אולם ללא הועיל. בראות הרבי בכך, תפס לו קווצות שערות מצד ערפו וגזזן, באמרו לאב: "המנהג שמספרים מצד המצת, הוא כסגולה שתינוק זה לא יישא בלורית כשיגדל, אולם על בנך ממילא אינני חושש כזאת, לכן אפשר לגזוז לו גם מאחור..."

בשעת הלווייתו של מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל, לא היה אפשר להתעלם מאחד המלווים, שעמד ומירר בבכי ללא הפוגה. כשגבר בכיו מאוד, וראה את מבטיהם התמהים של הסובבים אותו, פתח וסיפר דברים כהווייתם: "כשהיה בני בגיל שלוש באתי עמו למרן הגר"ע יוסף זצוק"ל, כדי שיעשה לו 'חלאקה' ויגזור מעט את שעריו. כשהגענו לביתו, ראינו את הגר"ע יוצא ממכוניתו, וכדי לא להטריחו בבואו לביתו הגשתי לו את המספריים, וביקשתי שיגזור את שערות הילד עכשיו ברחוב. הגר"ע הסכים, ומתוך חיבה נתן טפיחה קלה על כתפו של הילד, כאשר אני אישית נהניתי מאוד מהלטיפה של הגר"ע, אך הילד נבהל מאד וברח מהמקום, כשהגר"ע יוסף דולק בעקבותיו... כל העוברים והשבים היו המומים כשראו את גדול הדור רץ אחרי ילד קטן. על-אף שניסיתי להניאו מלרוץ אחרי הילד, אך לשווא. הגר"ע היה אז בגיל שמונים וחמש ורץ אחרי ילד בגיל שלוש וניסה לשדלו לעצור, עד שהצליח לשכנעו ואז התכופף והרימו בזרועותיו.

"מה שקרה אחר כך היה בלתי ייאמן בעליל. במשך רבע שעה התאמץ הגר"ע יוסף לפייס את הילד ולא התקררה דעתו עד שעלה לביתו, ואחר כבוד הכניסו לקודש פנימה, והעניק לו את אחד מספריו במתנה עם הקדשה אישית, כשאני עומד ומשתאה. אף לאחר כל זאת לא נרגע הגר"ע יוסף, עד ששיחק עם הילד וראוהו מחייך לכל עבר. אז איך לא אבכה על גדול שכזה?!..."

'חלאקה' לאב ולבנו

אמרו, שמי שלא ראה את המקובל, הגה"צ רבי ישעי' אשר זעליג מרגליות זצוק"ל, מרקד לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, לא ראה שמחה של מצוה מימיו. כ'מחותן' ראשי היה מתהלך רבי אשר זעליג בחוצות הציון הקדוש באתרא קדישא מירון, מחלק ברכות לרוב ומעודד את הקהל לשוב ולשמוח בהילולא דרשב"י.

מעשה ביהודי שהיה רחוק משמירת תורה ומצוות, שפגש פעם את רבי אשר זעליג ביום שמחתו הגדולה - יום ל"ג בעומר. ניגש אליו וביקש את ברכתו, שיזכה לזרעא חייא וקיימא ולבן זכר. "הרב העניק לי את ברכתו האצילה", שח האיש לימים, "אבל התנה את ברכתו שאבטיח לו תחילה להוריד את שער ראשי. הסכמתי לתנאי זה, והבטחתי לו כי כאשר אזכה, בעזרת ה', לעשות לבני שייולד את ה'חלאקה' הראשון כאן במירון, אז אעשה 'חלאקה' אף לעצמי".

לא חלפו ימים רבים, והאיש זכה להביא לעולם דור ישרים

מלאות לו שלש שנים, אך כמובן חזקו עליו דברי רבו הקדוש, בידועו היטב שאינו מוציא מפיו דברים בעלמא. עשה החסיד כעצת הרבי, וערך לבנו בן השנתיים תספורת עם פאות הראש כמקובל וכנהוג.

משהגיע החסיד עם בני משפחתו לאוסטרליה, נעלם הילד מעיניהם, ולמרות החיפושים הנמרצים בכל רחבי שדה התעופה לא מצאוהו בשום מקום, עד שגם המשטרה נאלצה להתערב בחיפושים הקדחתניים, אך ללא מוצא. רק כעבור שעות ארוכות של דאגה עמוקה, הופיע אחד מרבני העיר עם הילד בידו. התברר שהילד רצה מאד לראות את הקורה במקום החדש, שלא היה מוכר לו עד כה, ויצא בגפו אל רחובה של עיר, שם צעד זמן רב להנאתו, בלי לדעת שכל המשפחה מחפשת אותו בכיליון עיניים. כשהשוטרים מצאו אותו, ראו שאינו מבין את השפה האנגלית, ולא יכלו לתקשר אותו כראוי, אך היות ושתי פאות עיטרו את צדעי ראשו, הבין השוטר כי ילד יהודי הוא, ולקח אותו אל אחד הרבנים שיודיע לבני המשפחה כי הילד נמצא.

רק אז הבינו ההורים מדוע הורה הרבי לערוך לבנם תגלחת כבר כעת, טרם הנסיעה, בהיות הילד אך שנתיים ימים ותו לא.

(המבשר - י"ג אייר תשע"ז)

חובש את הכיפה באומרו בלחש: "אמרה ליה אימיה, כסי רישין כי היכי דתיהון עלך אימתא דשמיא" (שבת קנו:). אחר-כך הלביש את הטלית-קטן ואמר בלחש: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי" או "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצווה השם".

החל משנת תשד"ם, החל גם בחבישת 'קאסקעט' ונשק את הילד על מצחו, בהרעיפו ברכות למזל טוב לבני המשפחה. הרבי העיר לפעמים לאלו מחסידי ויז'ניץ וכן לאלו שאינם מאנשי שלומו שירכשו 'קאסקעט' לילד. פעם אמר לאב: "רכוש לו 'קאסקעט' ואני אשלם מכספי; ראה את הילדים העטורים ב'קאסקעט' - מחיה נפשות!", ולאחד שהביא 'קאסקעט' לחבוש לילדו, אמר הרבי: "ראה נא שיחבוש זאת, ולא שיישאר בארון"...

'חלאקה' בגיל שנתיים

נסיים בהתרחשות פלאית, שאירעה במעון קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע. מעשה באחד החסידים שנכנס אל הקודש פנימה, להיפרד מהרבי ולבקש ברכתו טרם נסיעתו לאוסטרליה, להשתתף בשמחה משפחתית. הרבי העניק את ברכתו, אך הוסיף שיראה לספר את בנו הקטן, ולשייר לו את הפאות קודם הנסיעה. האיש השתומם מאד לפשר ההוראה המפתיעה, שהרי בנו עדיין רק בן שנתיים ימים, ועוד רחוק יום

ל"ג בעומר

כמעט כמו במירון: 50 אלף חוגגים מדי שנה, רכבות מיוחדות מכל רחבי המדינה בסבסוד הממשלה, שתיה קרה בחינם, ועשרות דוכני צדקה בדרך המובילה אל הציון...

תיאור חי מאירועי ל"ג בעומר על ציונו של הרמ"א בקראקא

מיוחדות, מדי שעה הייתה רכבת כזאת מגיעה ופולטת מקרבה המוני אנשים. הנהלת הרכבת אף קבעה מחירים מוזלים לאלו שבאו להשתתף בהילולא, לשם כך קיימת הייתה ועדה מיוחדת אליה פנו כל המעוניינים, חילקה אישורים מיוחדים שע"י הצגתם זכו בתעריף המוזל.

לפי ההשערה היו מגיעים לקראקא ביום זה כ-50 אלף איש. בעת כזאת, שהלחץ והדחוק רב, היה זה זמן מתאים גם עבור הגנבים והכייסים שהתערבו בבאים וניסו להוריק את כיסיהם. פלוגת משטרה מיוחדת יוחדה על כן, שמתפקידה היה לשמור על הסדר בבית העלמין עצמו ומסביב לו.

בחצר שהובילה אל בית העלמין וברחובות הסמוכים לו, ערוכים היו עשרות שולחנות מכל חברות הצדקה שבעיר, שהצליחו לאסוף סכומי עתק למטרות הצדקה השונות. מדי שנה היה מופיע יהודי ישיש מאחת העיירות הסמוכות היה מציב שולחן

במשך כ-400 שנה, מעת שרבה של העיר קראקא - מרן הרמ"א - נסתלק ביום ל"ג בעומר בשנת של"ב ומנוחתו כבוד בבית העלמין שבחצר בית הכנסת שלו, נעשה יום ההילולא שלו ליום חגה של העיר ושל פולין כולה. רכבות מבני ישראל הגיעו מכל קצווי פולין לעלות לציונו, וכמובן שגם ניצלו הזדמנות נאותה זו גם לבקר את ציוניהם של גדולי העולם ומאורי הדורות הנוספים השוכנים באותו בית עלמין, כמו התוספות יו"ט, ה'מגלה עמוקות', שגם הם כיהנו כרבני קראקא בדורם.

תיאור חי מאירועי ל"ג בעומר בקראקא, מביא יליד קראקא הרה"ח רח"ש פרידמן בספרו 'איך וועל זיי איבערלעבן' (תורגם ללשה"ק ע"י י.א. אוביץ, אנטוורפן תשמז עמ' כג), וכך הוא מתאר: "עוד בתחילת ערב ההילולא החלו לנהור אלפי אנשים נשים וטף להשתטח על הציון הק' ולהתפלל עבור ישועת כלל ישראל. הממשלה העמידה לרשות הבאים מכל רחבי פולין רכבות

בשואה, ועדיין יכולים לראות את הרחוב והחצר שממנו הכניסה אל בית העלמין ואל בית הכנסת. הכהנים היו עומדים בעזרת הנשים של בית הכנסת הסמוך ונראה אל בית העלמין ומשם השתתפו ביום ההילולא.

(הרב דוד נחמן רוטנר, 'המבשר תורני' אמור תשס"ט)

בבית העלמין על השולחן היה דוד גדול עם לימונדה והיה מחלק שתייה חנים לכל דורש יהודי זה קנה את עולמו במצוה רבה זו כי בעת כזאת שהייתה צפיפות בלתי נסבלת היו הרבה מקרי התעלפויות, והמים הקרים היו למשיבת נפש פשוטו כמשמעו. בית כנסת הרמ"א ובית העלמין הסמוך לו, לא ניזוקו כלל

סגולות וישועות

יום מסוגל לפקידת עקרות - לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות

הגה"צ רבי משה וולפסון שליט"א על סגולותיו של יום ל"ג בעומר

נס תחיית המתים ממש לילד אחד שכבר נפטר מהעולם. וכבר ביארתי בספרי (יעוין 'ציון ועריה' עמ' קמז) של"ג בעומר הוא גמר עיקר התיקון של הספירה כעין גמר בדיקת הסוטה שנבדקו ישראל ונמצאו טהורים, לכן מתקיים מה שכתוב אצל הסוטה "וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע".

ואמרתי כמה פעמים שעניין פקידת עקרות יכול להיות בכמה מישורים, הן בגשמיות והן ברוחניות, וכמו שדרשו חז"ל עה"פ "ולא יהיה בך עקר", שלא תהיה עקר בתלמידים, וכן שלא תהא תפילתך עקורה. ובל"ג בעומר ניתן לזכות בפקידות אלו, שייזכה האדם ללמד תורה לתלמידים וכן שיזכה האדם להתפלל כראוי ככוונת הלב ובמתניות בהשתפכות הנפש.

הצדיקים זי"ע אף קראו ליום ל"ג בעומר יום קבלת התפילות, והיו מצפים בהשתוקקות ליום הק' הזה, וכמו שכתוב ב'עבודת ישראל' לרמז בפסוק "מתי אבא ואראה פני אלקים" שרומז על יום ל"ג בעומר, עיי"ש בדבריו הק'.

(מתוך שיחה ב'המבשר תורני' אמור תשע"ה)

ל"ג בעומר הוא יום גדול המסוגל גם לישועות גדולות כמו פקידת עקדות, במיוחד על ציון הרשב"י זי"ע. הרע"ב מברטנורא במכתבו הידוע לאחיו זצ"ל משנת רמ"ט כתב וז"ל: "בי"ח אייר יום מיתתו של רשב"י באים מכל הסביבות ומדליקים אבוקות גדולות לבד מה שמדליקים עליה נר תמיד וכו', שהרבה עקרות נפקדו וחולים נתרפאו בנדר ונדבה שהתנדבו למקום ההוא". בהמשך אף כתב: "ואף קוראים לבנים שנולדו שמעון על שם הרשב"י".

גם השל"ה הק' כתב במכתב לבניו שעלה למירון וראה בחוש כמה ניסים שאירעו שם בכוחו הגדול של רשב"י זי"ע. ידוע מה שאיתא בשם הרבה צדיקים זי"ע על מאמרם ז"ל "כדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק", וביארו הצדיקים בדרך דרוש, דכל דבר דוחק המעיק על לבו של האדם יכול להיושע ולהיפטר מהדוחק אצל רשב"י ביומא דהילולא דיליה.

כך גם איתא בספה"ק: "יושפע שפע ר"ב בכל העולמות" ר"ת הרשב"י. וידוע המעשה שאירע לפני כמה עשרות שנים שהיה שם

פרשת השבוע

ואז פריץ מרן בבכי: "כאלו גמרות יקרות, ושכחתי אותן!"

לקט מרגש ומרטיט על עמל התורה של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל

למונטריאול, ביקש רבי שמעון גליק שליט"א מהטייס שיסע מעל "מפלי הניאגרה" וכשעבר שם הנמיך הטייס את הטיסה קרוב מאד כדי שיוכלו לצפות בנפלאותיו העצומים, קול ה' בכח, זרם מים

אם בְּהִקְתִּי תִלְכּוּ, שתהיו עמלים בתורה..

מעשה שהיה לפני כעשר שנים, בתוך מסעיו הגדולים שנסע רבינו לחיזוק כלל ישראל בגולה, כשעבר המטוס בדרך מטורונטו

ונכנסו וראו את רבנו שקוע כולו בספרי חכמת האמת, ונבהלו מראות פניו.

מיד אחרי הנסיעה בכ"ט סיון תש"ע בשעה ארבע לפנות בוקר חזר רבנו ממסע חיזוק בחו"ל ומיד כשהגיע נכנס לחדרו כשהוא עדיין לבוש בכובע ומעיל ושאל היכן אחזנו בשיעור, והתיישב ללמוד שבת קי"ט, ב (צדיק כתמר יפרח)

נשאר עוד שתי דקות

הרבה פעמים שמוסר את השיעור ושואל כמה זמן נשאר עד התפילה, וגם אם אומרים לו דקה או שתי דקות ממשיך ללמוד, ומוסיף הרי אפשר להספיק עוד מאתים מצוות.

החזרות על יבמות

שח רבנו שליט"א כמה צריך אדם לחזור על הלימוד, בימי נעורי למדתי מסכת יבמות, וחזרתי עד דף נ' בערך כארבעים פעמים, ועד דף ע' כשישים פעם, ועד סוף המסכת כעשרים פעם ועדיין אני מרגיש שאיני יודע את המסכת על בוריה. (צדיק כתמר יפרח עמ' פט)

פחד מהמבחן

שח נכד רבנו: שבאחד הלילות שהיה לצד רבנו, ראה ששרוי בפחד ומתקשה להירדם, ושאלו לטעם הדבר. ואמר לו רבנו שליט"א שאני במתח מהמבחן, שאני צריך לעבור. והתפלא הלה מי הולך לבחון את רבנו. ואמר לו רבנו הרי כל אדם בבא יומו מגיע לבית דין של מעלה, ושם צריך להיבחן על כל לימודו, ואני מפחד מבחינה זו. והנכד הרהיב עוז ואמר אולי אני ינסה לבחון, וכך עבר עם רבנו עשרות דפים בע"פ עד שנחה דעתו של רבנו ונרדם.

זלגו עיניו דמעות

שח הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: נכנסתי פעם ביום שישי אחר הצהרים, אל רבנו שליט"א, וראיתי שעניו זולגות דמעות. רבנו היה כבר לבוש בבגדי שבת והכין עצמו לכניסת השבת. כששאלתי על מה ולמה עיניו דומעות, הציע לי ללמוד איתו את הגמרא במנחות (יח). "התרגשתי לראות בגמרא זו עד כמה חביבים דברי תורה אצל תלמידי חכמים, ואין זאת אלא מפני קדושתה היתירה של התורה" אמר רבנו, הגמרא שם אומרת "והתניא אמר רבי כשהלכתי למצות מדותי אצל רבי אלעזר בן שמוע ... ובקשתי לי חבר ולא מצאתי, עכשיו ששנית לי פסול, החזרת לי אבידתי זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע אמר: אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר, קרא עליי המקרא הזה (תהלים קי"ט) מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי וגו'. ומכאן אפשר ללמוד על מידת השמחה שצריכה להיות לאדם עם כל חידוש שהתחדש לו בתורה, גם אם על ידי החידוש התגלה לו רק השם של מי שאמר מימרא מסוימת ותו לא, וכפי שמסופר שם בגמרא. התרגש רבנו שליט"א ועיניו זלגו דמעות. (ברכי נפשי ויקרא עמ' תקנ"ה)

(כאייל תערוג, תשע"ה)

אדירים, פלא עצום! והנוסעים עטו על החלונות לחזות במראה הנפלא הזה מלבד רבנו שליט"א, ופנה אז רבי יצחק לווינשטיין ז"ל ליבלחט"א רבינו, אולי רוצה ג"כ להסתכל בנפלאות הבורא העצומים האלה. השיב לו רבינו בהאי לישנא "אין א בלאט גמרא זעה איך גרעסערע נפלאות הבורא", פי' בדף גמרא אני רואה פלאי הבורא יותר גדולים.

יש לי עולם הזה

פעם אמר רבנו לבני ביתו: עולם הבא אני לא יודע אם יהיה לי, אבל עולם הזה ודאי יש לי, אם אני יכול לשבת וללמוד את הגמרא הקדושה בהבנה, האם יש לך עולם הזה גדול מזה.

לימוד בליל שבת

באחד מלילות שבת בשנים האחרונות אמר רבנו, שראה שקרו כמה אסונות בלילות שבת [הפיגוע בישוב איתמר ועוד], וחשב שזה בגלל שזה זמן שיש בו פחות לימוד תורה בעולם, ולכן התחיל לקום מוקדם יותר לפנות בוקר כדי להרבות תורה בעולם. [וכבר הבאנו שבשנים קודמות היה רבנו הולך לישון מעט אחרי הסעודה, ואחר שעה היה הולך ללמוד עד הבוקר בהיכל כולל הלפרין

האיר השחר

כמה פעמים בשנים האחרונות הגיע הנכד לבית רבנו לפנות בוקר לפני התפילה וראה את רבנו מדבר בלימוד באריכות עם אחד הנכדים שהיה אז בלילה, וכל השולחן מלא ספרים פתוחים, כשראה אותו רבנו התפלא מה הגעת כל כך מוקדם... והתברר שכשהנכד הגיע בלילה, רבנו שאל אותו היכן הוא אוהז. ואז החל לדבר עמו בלימוד ודברו כל הלילה ולא שמו לב שכבר האיר השחר, ורק כשהוא בא הבחינו בכך.

פרץ בבכי

דרכו של רבנו לזכור בעל פה את כל הגמ' רש"י ותוס' לפי מיקום השורות, והיה פעם שלא זכר מיד היכן זה נמצא. ופרץ בבכי ואמר כאלו גמרות יקרות ושכחתי אותם. (צדיק כתמר יפרח עמ' נ"ט)

לילות כימים

סיפר הגר"ש אלפא שליט"א שבתקופה שלמד בכפר סבא אצל רבנו, ראינו שהיה בא בבוקר עם עינים אדומות מאד מחוסר שינה, והחלטנו פעם אחת לבדוק מתי הוא הולך לישון. חדרו היה סמוך לחדר שלנו, התארגנו כמה בחורים חיכינו עד שלש לפנות בוקר ונרדמנו. אבל הוא עדיין המשיך ללמוד עד הבוקר. כע"ז סיפר לנו ח"א שליט"א שהגיע פעם מחוץ לעיר להתייעץ עם רבנו בלילה מאוחר, וחיתה מתי יפסיק ללמוד כדי שיוכל להכנס אליו, וכשראה שעובר כמעט כל הלילה נאלץ לדפוק ולהכנס. והרבנית ע"ה היתה אומרת על הלימוד בלילות של רבנו אני לא מספרת לאף אחד בעולם הזה, אני שומרת את זה למעלה. ופ"א קבע רבנו שיבואו לפנות בוקר אליו מאנשי לב לאחים כדי לשדר בלויין לחו"ל שיחה שלו, והגיעו בטעות יותר מקודם מאשר קבעו,

הברכה של הרבי מאלכסנדר לחסידיו ביום ל"ג בעומר

5 דברים שאולי לא ידעת על ל"ג בעומר

עלי קדושת היום".

ובספר 'בית אברהם' נאמר, כי הקב"ה נתן לבני ארץ ישראל את יום ל"ג בעומר כיום טוב, תמורת ימי 'יום טוב שני' שנתברכו בהם בני חוץ לארץ.

4. ל"ג בעומר מסוגל לתשובה, ליראת שמים, ולרפואת הגוף

והנפש

בספר 'יערות דבש' כתב של"ג בעומר הוא יום מיוחד לתשובה - "וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר, ולא לבלות זמן בעולם הזה בהבלי עולם, אשר הוא צער לצדיק".

ב'שפת אמת' מובא כי ל"ג בעומר מסוגל ליראת שמים, ובספר אורה ושמחה כתוב כי ל"ג בעומר מסוגל לרפואת הגוף והנפש.

5. "כשהמשיח יבוא - זה יהיה בל"ג בעומר"

הרה"ק בעל 'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע אמר פעם בסעודת ל"ג בעומר בעיר ריישא, כשדיבר בענין ביאת המשיח: "אני לא יכול לומר מתי, אבל נראה לי בוודאי, שמת"י שזה יהיה - זה יהיה בל"ג בעומר".

(מקורות: מתוך גיליון 'נעם שבת')

1. הברכה של הרבי מאלכסנדר לחסידיו ביום ל"ג בעומר

הרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זצ"ל היה מברך את חסידיו ביום זה שיתקבלו תפלותיהם, כמו שהיה מברכם ביום כיפור. והסביר על כך הרה"ק מפילץ זי"ע בספר 'שפתי צדיק', שהרי רשב"י אמר "יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", ובוודאי בכל שנה ושנה ביום זה אומר כן, ואם כן יום זה הוא כיום כיפור.

2. מדוע חבש הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוב' שטריימל בל"ג

בעומר?

הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוב' זי"ע היה לובש בגדי שבת בל"ג בעומר, והמשיל זאת לעני שקרובו הגביר עשה סעודת נישואין לבנו, וידע שאם יבוא לחתונה במלבושים רגילים איש לא ישים לב אליו, על כן בא לחתונה בבגדי שבת, כדי שאנשים ידברו אודותיו וכך יודע להם שהוא קרובו של הגביר המפורסם ויעלה ערכו בעיניהם... וכך גם הוא הולך עם 'שטריימל' בל"ג בעומר, כדי להתייחס כמקורבו של רשב"י.

3. מה אמר הרה"ק מקאליסק בטבילתו בבוקר יום ל"ג בעומר?

חסידים מספרים שהרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע, בעת טבילתו בצפרא דל"ג בעומר, אמר בלהט אש קודש: "הריני מקבל

"היי חבר'ה, ראיתם אולי את דובי צמרי"? "לא דוב, ולא צמרי", ציץ פתאום נער חיוור לחיים ומחה בתוקף, "ותפסיקו כבר לקרוא לי בשם הזה, די! קוראים לי בעריש שפינוואהל, וכך זה יישאר לנצח"

"בזכות רבי שמעון, ובזכות 'שלא שינו את שמם', זכינו להתאחד מחדש!"

להתקדם בתוך הנהר האנושי, כעת כבר מאוחר מדי לסגת לאחור. "עוזי, אחוז חזק בידך", לפת בעריש את ידו של בנו הקט הפוסע לצדו, "שלא תלך לי לאיבוד בים האדם הזה".

ל"ג בעומר, מירון, לפני חמישים שנה...

הר מירון שלמרגלות ציונו של התנא רבי שמעון בר יוחאי,

שמעון טיקוצקי

החום היה כבד, החמה יצאה מנרתיקה וענני העשן שהתאבכו בראש ההר הקדיחו עוד יותר את הבערה הקופחת.

"איזה רעיון לא מוצלח, למה התפתינו בכלל לבוא לכאן", מלמל לעצמו בעריש, ניגב אגל זיעה טורדני ממצחו והמשיך

מכוסה בדבוקה אנושית המתנועעת רצוא ושוב. יהודים מכל גווני הקשת, בלבושים ססגוניים, בתרבושים ובמצנפות, בגלימות ובמגבעות, צועדים כאיש אחד, לעבר השלהבת המרצדות על כיפת הציון, כאילו יד נעלמת דוחפת אותם למעלה, אל פסגת ההר העשן כולו.

אווירה של תום ופשטות של ימים עברו, חופפת על ההמולה השמחה הזו. בשולי הדרך מכריזים בעלי דוכנים על מרכולתם, פה ושם יכול אתה להבחין בשני יהודים שנפגשו באקראי ויצאו במחול ספונטני לכבוד ההילולא.

ובתווך, בין ההמונים, כמו יהלומים מלוטשים נוצצות להן דמויות ההוד, יהודי ארץ ישראל של מעלה, עטופים בקפטנים ירושלמיים חגיגיים, חלקם גם לבושים בשטריימל לכבוד היום, הלא הם נקיי הדעת של טבריה וירושלים, צפת חיפה וראש פינה, יהודים המהווים את עצם הלזו של היהדות החרדית בארץ הקודש. יהודים שממעטים לצאת בכל ימות השנה מבית המדרש, נפגשים כאן אחת לשנה עם שכמותם, מחליפים עמם שיחה בענייני עבודת ה', מאחלים זה לזה 'האטס געפועלט אלע'ס גוט...' ויושבים בצוותא בחדרונים הקטנים שעל גג הציון, סביב פחית סרדינים, מלפפונים חמוצים וכד מים צוננים, ומשוחחים יחד בעניינים מכבשונו של עולם.

לא לחינם היה ר' בעריל צפת'ר - זילברמן ז"ל, אותו איש מירון נלבב, מזמר מדי שנה בסיום ההילולא את ניגון הפרידה החסידי: 'טייערע ברידער, מיר וועלן זיך וויטער זעהן' - 'אחים יקרים אנחנו עוד ניפגש, עוד נתראה', כי אכן ההילולא במירון בשנים ההן, טרום התפתחות התחבורה והתקשורת, הייתה מפגש של פעם בשנה לחסידי ארץ ישראל.

ותמיד, אז כמו היום, תמיד נמשכו לעלייה המיוחדת הזו לא מעט סקרנים ואורחים, ביניהם גם יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות, תיירים שהגיעו לביקור, ונשמות יהודיות רחוקות שמשוהו בתוכן קרא להן לבוא ולחזות ב'הפנינג' ההמוני הזה, או סתם ללקט חוויות בשולי האירוע.

כזה הוא גם בעריש, גיבור סיפורנו, תושב רמת גן שבשפלה, שהגיע עם זוגתו ובנם הצעיר לחזות לראשונה בעלייה לרגל במירון. בעריש שפינוואהל, למרות השם האידישאי האותנטי שלו, הוא ישראלי 'צבר' שמנהל אורח חיים רחוק מחיי התורה והמצוות, בקושי מסורת.

איך כל זה מסתדר עם השם החסידי שלו? זהו סיפור ארוך.

קיבוץ מזרע, ארץ ישראל תש"ט.

חבורת נערים משחקת בכדור בחצר 'בית הילדים' המקומי. קריאותיהם המופרעות משהו, מפלחות את השקט. רק מקרוב ניתן להבחין בעצב המסתתר בין ריסייהם ובעומק אישוניהם, למרות שחלקם כבר למד להעלים ולהדחיק אותו מעיני זרים. אלו הם ילדים חסרי אב ואם, אודים מוצלים מאש, שניצלו

בדרך בלתי מוסכרת מכבשני האש הנאציים, והגיעו לא מכבר לארץ ישראל, אחרי מסע נדודים ברחבי העולם, בקבוצות שזכו לשמות שונים כמו 'ילדי טהרן', 'ילדי סלבינו', ועוד.

רבים מהנערים קצוצי הפאות ומגודלי הבלורית המשתובבים כאן, נולדו למשפחות חסידיות מפוארות, הובלו בגיל שלוש אל ה'חדר' בליווי זוג הורים יראי שמים, החלו את חייהם כילדים חרדים לכל דבר, ואמורים היו לשבת ברגעים אלו ב'שטיבל' המקומי, ולהתפלל בסוגיה עמוקה במסכת 'בבא קמא'.

דא עקא, שהגופים הציוניים שפרשו עליהם את חסותם, עשו כל שביכולתם כדי לשרש את כל עברם, להשכיח מהם את כל החינוך שספגו בבית, 'אין דער היים'. בהגיעם ארצה אחרי שנות נדודים, שיכנו אותם בקיבוצים חילוניים, רחוקים מכל סממן של דת ויהדות. כאן טיפחו והכשירו אותם להיות 'צברים' ישראלים מחוספסים, אנשי עמל ויזע, לתפארת המדינה הצעירה.

"היי חברה", ניגש גדי, מדריך מתולתל שיער לחבורת הנערים, "ראיתם אולי את דובי צמרי?"

"לא דוב, ולא צמרי", צץ פתאום נער חיוור לחיים ומחה בתוקף, "ותפסיקו כבר לקרוא לי בשם הזה, די! קוראים לי בעריש שפינוואהל, וכך זה יישאר לנצח".

בעריש, אחד הנערים שהגיעו לכאן לא מכבר, נולד בעיירה גליצאית למשפחה חסידית יפה ומבוססת. הוא היה בן הזקונים של הוריו, ר' פינחס ומרת שרה שפינוואהל. כשפרצה השואה, הצליחו ההורים להימלט לרוסיה תמורת שוחד כספי גדול, יחד עם בן זקוניהם.

אבל גם ברוסיה לא מצאה נפשם מנוח, הם נשלחו ברכבת הטרנס-סיבירית לסיביר הרחוקה לעבודת פרך, שם שוכנו בתנאים נוראים, בקור וברעב מחפיר, שלא הותירו להם סיכויים רבים להישאר בחיים. בזה אחר זה שבקו ההורים הקשישים חיים, מותירים אחריהם ילד קט ומבולבל, שנותר לבדו בעולם.

ברגעים האחרונים, בטרם השיב אביו את נשמתו ליוצרה, הוא קרא לבעריש הקטן ולחש באוזניו: "בעריש'ל היקר שלי, אני מבקש ממך שתזכור אותי כל חיך. זכור איך נראה היה אבא שלך!"

"אבא" לחש בעריש בעיניים דומעות ושפה רוטטת, "אני מבטיח!"

ובעריש, בדרכו שלו, התכוון לקיים את ההבטחה. נכון, הוא לא הצליח לשמר את צביון החיים הקודם שלו, אורח החיים הכפרני בקיבוץ גבר על הזיכרונות מהבית, הפאות המסולסלות נקצצו מזמן, הכיפה הוסרה מראשו, אבל על השריד האחרון שנותר לו הוא לא מסכים לוותר.

כמה ימים לאחר בואו לקיבוץ, זכו כל חבריו של בריש בשמות משפחה מעוברתים חדשים. 'זילבר' הפך במחי ההחלטה ל'כספי', 'רוטמן' ל'אדמוני' ו'גרין' ל'גוריון'. כולם עברו את התהליך הזה, חוץ מבעריש. הוא לא הסכים בשום אופן ל'עברת' את שמו ל'דוב', ולא את משפחתו 'שפינוואהל' שמשמעותה 'טווה צמר' ל'צמרי'.

דלתותיו הצרות של האוטובוס, כשלנגד עיניהם עומדת משאלה אחת יוקדת: "פארן צו ר' שמעונע'ן, לנסוע לרבי שמעון, למירון..." משפחות צעירות ומבוגרות תופסות את מקומן, דרדקים בני שלוש ארוכי מחלפות שיער נישאים בידיים, לבושים בקפטנים קטנים שנתפרו להם במיוחד רק ליום אחד בחייהם, ליום החלאק'ה שלהם. אימהות צדקניות נושאות בידיהן עוגות דבש ו'לעקח' שנילושו ונאפו בכוונה יתרה, כששפתותיהן לוחשות תפילות שבנם יגדל ליהודי ירא ושלם.

בין העולים לאוטובוס נראה זוג בגיל העמידה, האב לבוש במעיל ארוך, אוחז בכף פעוט בן שלוש ששערו הארוך גולש על כתפיו הזעירות.

שמעון יוס'ל שפינוואהל, קוראים לו ליהודי הזה. שמעון יוסל היה הבן הגדול בבית הוריו בגליציה, ברגע האחרון עלה בידו להימלט מהגטו, ולהגיע עד דרום אמריקה הרחוקה. אחרי המלחמה אסף את השברים, והקים את ביתו כדי להמשיך את השושלת המשפחתית. לא מזמן הוא הגיע להתגורר בארץ ישראל יחד עם זוגתו ובנו הקטן, בעריש'ל.

ההמולה שמחכה באוטובוס מדביקה את כולם. הנוסעים משוחחים בלהט עם שכניהם, מחליפים חוויות משנים קודמות וחולקים יחד את ההתרגשות, כיון שנראים באופק הרי מירון הנישאים פורצים כולם בשירת 'בר יוחאי' עליזה, ורק שמעון יוס'ל יושב לבדו בחיק משפחתו הקטנה, שותק מרבית הדרך. ממעט בשיחה ומרבה במחשבות.

אין לו אף קרובי משפחה בעולם. הוא יודע זאת ולא מהיום. במשך השנים הוא ניסה לא אחת לאתר את קרוביו, לוודא מה עלה בגורלם, אך שוב ושוב התברר לו שכולם, כנראה, נספו הי"ד. אף אחד לא שרד חוץ ממנו. הוא כבר 'השלים' עם העובדה שהוא היחיד ששרד מכל שבט השפינוואהלים, אבל עכשיו, בדרכו לערוך חלאק'ה לבנו בן השלוש, התחושה הזו הכאיבה לו פי כמה.

"אבא, אימא, איפה אתם", הוא מהרהר לעצמו בצער כשעיניו מתלחחות מבלי משים, "איפה כל אחי ואחיותי הי"ד, כמה הייתם שמחים להיות כאן עמי ברגע הזה, לנסוע למירון לחזות בעריכת החלאק'ה לנכדכם האהוב, בעריש'ל..."

שמעון יוסל עולה לרחבת הציון, מצטרף אל מעגל הרוקדים ומרקיד את בנו על כתפיו דקות ארוכות, מכבד יהודים נכבדים לגזוז את מחלפותיו, ואחר פונה לחפש פינה להשלים בה את ה'חלאק'ה', אך לפתע מגיעה לאוזניו קריאה, שמותירה אותו מסומר למקומו, עד כי לרגע הוא סבר שאוזניו מתעתעות בו.

אבל לא. אחרי פעם ופעמיים, מתברר לו שהוא לא הוזה, והקריאה הזו היא לא נחלת דמיונו הפרטי, היא מוכרזת ברגע זה במערכת ההגברה המרכזית, ואלפי החוגגים כאן שומעים אותה בדיוק כמוהו: "עוזי שפינוואהל, נא לגשת לבימת התזמורת, אביך מחפש אותך..."

שפינוואהל? הוא מביט אל בנו מתפלא, זה הרי לא יכול להיות, אני הרי הנצר היחיד בעולם ששרד ממשפחת 'שפינוואהל'? במו

"השם שקיבלתי מהוריי, הוא המזכרת היחידה שנותרה לי מהם. אני היחיד שנותרתי מכל משפחתי, ואמשיך לשאת אותה תמיד. לא יעזור לכם כלום!", אמר בעריש בעקשנות שהרשימה, כנראה, אפילו את המדריכים הצעירים, וגרמה להם להניח לו לנפשו. הוא היה היחיד שהמשיך לשאת בגאון את שמו האידישאי ה'גלותי', בין כל חבריו בעלי השמות המעוברתים.

גם בתחנות חייו הבאות, כששרת בצבא, כשהקים את ביתו, כשהחל להיכנס לעולם העסקים, המשיך להתהלך עם השם, בעל האורינטציה החסידית המובהקת, עם הצליל החריג בהווייה הישראלית - חילונית בה חי: בעריש שפינוואהל.

אבל עכשיו, בעודו עומד בין הרוקדים חדורי הלהט וספוגי הזיעה, לנוכח יהודים קשישים לבושי שיראן, מרקדים בלב המעגל ומנופפים במטפחת צחורה או מקל עץ ישן כפוף ראש, החלו קרבו להתהפך בקרבו. משהו בתוכו של בעריש, הצבר שחונך בקיבוץ על ערכי הקשיחות, החל להתקלף.

אולי היו אלו הדמויות החסידיות שהזכירו לו את הוריו, ואולי היו אלו הניגונים העתיקים ה'הורה' וה'דבקה' שצבטו בליבו ונשאו אותו ביעף אל השטעט'ל - עיירת מכורתו. בעריש ניצב בשולי המעגלים, כשהוא אוחז בחוזקה בידו של עוזי, בנו הקטן, עצם את עיניו הדומעות ונשטף בהרהורי ערגה.

כשפקח את עיניו חש במשהו שלא כשורה, כף ידו נשמטה, ריקה, עוזי הקטן שלו נעלם. מבט מבוהל לכאן, מבט נוסף לשם, אך לילד הקטן אין זכר. צווחה נוראה נמלטה מפיו של בעריש, אלא שאיש לא יכול היה לשמוע אותה, המוזיקה הרעשנית גברה עליה.

הפחד שיתק אותו, הוא חסר אונים, מוקף אלפי חוגגים שאיש מהם אינו מוכר לו, איך אפשר בכלל לחפש כאן פעוט שהלך לאיבוד? אחרי רגע הוא מתעשת, רץ מבוהל כולו אל בימת התזמורת, ומבקש להכריז במערכת ההגברה את שמו של בנו 'עוזי שפינוואהל'. התזמורת מפסיקה לרגע, הקלרינט משתתק, המתופף שומט את מקלות התיפוף.

כעבור רגע מהדהדת ההכרזה, פעמיים ושלוש, ברחבת הציון: "עוזי שפינוואהל אביך חפש אותך, גש מהר לבימת התזמורת". לא עוברות כמה דקות ומישהו נצפה מפלס את דרכו בנחישות לעבר במת התזמורת ולא, זה לא היה עוזי הצעיר...

ערב ל"ג בעומר, שכונת גאולה, ירושלים

בפינת אחד הרחובות חונה אוטובוס 'אגד' מיושן, סביבו מתגודדים המוני יהודים, בני היישוב הישן. השמש הירושלמית מרתיחה את שלדת המתכת, האוויר בחלל האוטובוס הולך ונעשה דחוס מרגע לרגע, הנסיעה בכבישים המשובשים לא אמורה להיות קלה ונוחה, בלשון המעטה. מיזוג אוויר? כביש-שש? מי חולם בכלל על מושגים שכאלו...

אך כל זה אינו מונע מהמוני בני ירושלים לצבוא בשקיקה על

יוצא דופן קרה כאן, בן רגע מוצאים שני האחים את עצמם בלב המעגל, מניחים את היד אחד על שכמו של השני ויוצאים בריקוד נרגש, 'ברידער טאנץ' שלא מותר עין יבשה. ריקוד שאחריו שום דבר לא יחזור להיות כמו שהיה קודם.

שמעון יוסל מצא משפחה, בעריש מצא את עצמו מחדש. כמה דקות אחר כך אותר גם עוזי הקטן בשולי הרחבה, ממרר בבכי אך בריא ושלם ללא פגע. "אם בעריש היה מחליף את שם המשפחה שלו ל'צמרי', כנראה שלא היינו נפגשים לעולם", צחקו ובכו האחים שפינוואהל חליפות כל אותו הלילה, "בזכות רבי שמעון, ובזכות 'שלא שינו את שמם', זכינו להיגאל מכלל הבדידות, להתאחד מחדש"...

"איבדתי במירון את הבן שלי לכמה דקות" הפטיר לימים ר' בעריש שפינוואהל 'הגדול' (כינוי שהוצמד לו במשפחה מאז האיחוד המרגש, להבדיל מבעריש הינוקא, האחיין הצעיר שנקרא בשמו הזהה), כשסיפר בפעם המי יודע כמה את סיפורו, "איבדתי אחד ומצאתי שלושה, את בני, את אחי, ואת עצמי".

(המבשר"י"ג באייר תשע"ז - על פי סיפורו של ז. הלוי,

ביטאון דאס אידישע ליכט, ירושלים תשכ"ט)

עיני ראיתי את כל בני משפחתי מופיעים ברשימת הנספים!... ובכל זאת תקווה זעירה ניצתה בו, אחוז סקרנות הוא מתחיל לפלס את דרכו בכוח בין האנשים, עד שהוא מגיע לבימת התזמורת, שם לוכד מישהו את מבטו.

שני אנשים עומדים למרגלות בימת התזמורת. אחד חבוש בכיפה קטנה מוצמדת בסיכה, השני עטור זקן ארוך ומעיל חסידי, שניהם נועצם מבטים מופתעים זה בזה, מקלפים בעיניהם הנוגות עשרות שנים שחלפו, מאתרים סימנים שכוחים, נזכרים בתווי פנים שבטוחים היו שכבר לא יפגשו לעולם.

התזמורת מתגעשת במלא עוזה, הקלרינט מייבב ומשתפך, התופים מרעימים כסלעים מתגלגלים, ופתאום, מבלי לומר מילה, הם מתקרבים ונופלים זה על צווארו של זה כשדמעות פורצות מעיניהם. איש אינו יכול לשמוע את המשפטים שהם לוחשים זה לזה, ופתאום הם מתחילים לצעוד יחד, כשזרועם שלובה איש בידי אחיו, לליבו של המעגל.

כל המעגלים נפתחים בפניהם, אנשים מבחינים שדבר מה

יומא דהילולא

צורת הילוכו ברחובה של עיר היתה תמיד זהה: ראש מושפל, עיניים שפופות, פיו ממלמלות - כאמצעי שמירה על עיניו הטהורות

ליומא דהילולא של הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל - י"ח באייר

לרבינו זצ"ל שניתן כבר להוציא את העובדת. אמר להם רבינו זצ"ל שאף פעם לא ראה אותה וכלל לא יודע איך היא נראית! ואף שהסתובבה בתוך הארבע אמות שלו שלוש שנים, אף פעם לא ראה אותה.

סיפר לי הבן, הרה"ג בנימין גפן שליט"א, בנה של הרבנית שתחי', שהלך אתו בבין הזמנים לנתניה וירדו לים, והיה קשה לרבינו זצ"ל לעלות חזרה, אז הוא הזמין טרקטורון מאיחוד הצלה שיעלה את רבינו חזרה למעלה. כשהגיע למעלה היה רבינו נסער ברוחו, מדוע הוא נסע לכיוון שיכלו לראות את החוף המעורב, ואף שסגר את עיניו אבל הרי איכא דרכא אחרינא, ועשה חשבון הנפש מדוע הקב"ה הביא אותו לידי כך, וכמה ימים נפשו היתה עגומה עליו. למחרת ביקש שיסעו מהכיוון השני, ובכל זאת רבינו סגר את העיניים מתחילת הנסיעה עד סופה.

(אוסף גלינות בהר תשע"ח)

רבינו זצ"ל היה רגיל להביא את דברי רש"י (תחילת פרשת יוצא): "ואלוקי יצחק" - "אע"פ שלא מצינו שיחד הקב"ה שמו על הצדיקים בחייהם, כאן ייחד שמו על יצחק, לפי שכהו עיניו וכלוא בבית ויצר הרע פסק ממנו". אמר רבינו זצ"ל: רואים ברש"י שלא מספיק שזה יצחק אבינו, ולא מספיק שהיה זקן יותר ממאה שנה, ולא מספיק שהיה סומא - אלא צריך שיהיה כלוא בביתו, ורק אז בטל ממנו יצר הרע, אבל אם יוצאים לרחוב עדיין יש פחד מהיצר הרע.

צורת הילוכו של רבינו זצ"ל ברחובה של עיר היתה תמיד זהה: ראש מושפל כלפי מטה, עיניים שפופות, פיו ממלמלות - כאמצעי שמירה על עיניו הטהורות. כשבא למקום שיש יותר מדי אנשים, היה אוחז בתלמידיו ונדחק לצד הדרך, והיה שומר את עיניו להפליא.

כשהרבנית ע"ה היתה חולה היתה צריכה עובדת זרה בבית, מצב שהתמשך למעלה משלוש שנים. כשהרבנית נפטרה אמרו

ההבדל בין שימוש 'דרך הקרקע' לשימוש 'דרך האויר'

אינו מהווה רשות משותפת, ומותר להשתמש בו בשבת גם ללא עירוב חצרות.

דוגמה לדבר: שתי חצרות, שביניהן שטח שהוא רשות היחיד, ובו באר מים, ובגדרות החצרות יש חלונות הפתוחים לשטח זה, אשר דרכם שואבים מים מהבאר.

[שו"ע שעו, ב, ומשנ"ב יא; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

כפי שלמדנו, אסור לאדם לטלטל חפצים מביתו לרשות היחיד של אחר, או לרשות היחיד המשותפת לו ולאחר, ללא 'עירוב חצרות'. ואמרו חכמים, שרק מקום ששניהם משתמשים בו שימוש רגיל, אסור ללא עירוב חצרות, אבל מקום שהשימוש בו הוא רק 'דרך אויר', דהיינו שהשימוש בו לא נעשה דרך הקרקע, אלא דרך חלון, וכדומה - אינו נחשב כלל כמקום שמשתמשים בו, וממילא

מהו שימוש 'דרך האויר'?

נדרש עבורו 'עירוב חצרות'. וכך פסקו הרמ"א וכמה אחרונים. ואם לאחד מהם המקום קרוב לחלון, דהיינו בתוך ארבעה טפחים, ולשני המקום רחוק, דהיינו מחוץ לארבעה טפחים - זה שהמקום קרוב אליו רשאי להשתמש בו כרגיל ללא עירוב, והשני זקוק לעירוב.

[שו"ע שעו, ב, ומשנ"ב יב וטו; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

בהמשך לאמור: יש מהראשונים שסוברים, ששימוש דרך חלון נחשב בכל מקרה לשימוש 'דרך אויר'; והיינו, בין אם המקום שמשתמשים בו קרוב לחלון, ובין אם הוא רחוק. וכך פסק בשולחן ערוך. אולם, לדעת רוב הראשונים, אם המקום שמשתמשים בו דרך החלון נמצא בתוך ארבעה טפחים מהחלון, אין זה נחשב לשימוש דרך אויר, ולכן, אם שני אנשים משתמשים במקום באופן זה,

מה דינו של מקום שיש בו שימוש הן 'דרך הקרקע' והן 'דרך האויר'?

הרמב"ם) כי אף במקום כזה מותר להשתמש בשבת דרך האויר ללא עירוב; ויש שפירשו בדבריו כי ההיתר הוא רק במקרה שבו השימוש העיקרי במקום נעשה דרך האויר; אולם, יש חולקים ומפרשים שאף לדעתו אין היתר להשתמש במקום כזה בשבת ללא עירוב. וכן הלכה.

[שו"ע שעו, ב, משנ"ב יד, שעה"צ טז, וביה"ל ד"ה שאין; ביאורים ומוספים דרשו, 18, וראה עוד שם]

בהמשך לאמור: מקום שמשתמשים בו דרך חלון, וכדומה, אך משתמשים בו גם דרך הקרקע; וכגון עמוד העומד בחצר בניין בן שתי קומות, ודיירי הקומה העליונה משתמשים בו הן בעומדם בחצר, דרך הקרקע, והן בעומדם בקומה העליונה, בהושטת יד, או בזריקה, 'דרך האויר' - אין זה נחשב שהשימוש במקום הוא דרך אויר, ונדרש עבורו 'עירוב חצרות'. ויש המפרשים בדעת השולחן ערוך (שהעתיק את דברי

* שתי חצרות שלא עירבו 'עירוב חצרות' זו עם זו, ויש ביניהן בור מים שחלקו חפור בשטחה של חצר זו, וחלקו בשטחה של החצר האחרת - אסור לדיירי החצרות להכניס לשטח הבור כלים שהובאו מהבית בשבת, וכן אסור להכניס אל הבית מים שנשאבו מהבור בשבת.
* בהמשך לאמור: ניתן להתיר שאיבת מים בשבת מהבור המשותף, על ידי עשיית מחיצה בגובה עשרה טפחים בין שני חלקי הבור, אשר לפחות טפח ממנה משוקע במים, ולפחות טפח ממנה בולט מחוץ למים; או על ידי הנחת קורה, וכדומה, ברוחב ארבעה טפחים בין שני חלקי הבור.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזו רשות היחיד אסור לטלטל לטווח של יותר מארבע אמות?

לשם שימוש זה.

וטעם האיסור, מפני שמקום כזה דומה מעט לרשות הרבים ולכרמלית, ואילו התירו לטלטל בתוכו, היו עלולים בני אדם שלא להבחין בין המקומות, ולהיכשל בטלטול ברשות הרבים ובכרמלית. ויש אומרים שאיסור זה הוא אף כאשר השטח מקורה. [שו"ע שנת, א, משנ"ב א, ד רה; ביאורים ומוספים דרשו, 1, וראה שם, 4]

שטח המוקף מחיצות שגובהן עשרה טפחים, הריהו רשות היחיד. אולם, אם השטח גדול מ'בית סאתיים', כלומר, שטח הראוי לזריעת יותר מסאתיים (כ-16,500-28,800 סמ"ק, לשיטות השונות) תבואה - אסרו חכמינו ז"ל לטלטל חפץ בתוכו לטווח של יותר מארבע אמות, כדין כרמלית, אלא אם כן הוא משמש לדירת אדם ולצורכי דירתו, והקפתו במחיצות נעשתה בידי אדם

הלוח היומי

י"ח באייר | התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע

ל"ג בעומר

ביום זה פסקה המגיפה שבה נהרגו עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה.

יארצייט:

ג' אלפים תתק"מ/תתנ"ג, התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע.

של"ב: רבינו משה ב"ר ישראל איסרליש זצ"ל, הרמ"א, בעל המפה על השו"ע, דרכי משה, תורת חטאת ועוד.

תק"מ: רבי שלום ב"ר משה בוזגלו זצ"ל, ממקובלי מרוקו, בעל מקדש מלך, הדרת פני מלך ועוד.

תקפ"ח: רבי שלמה ב"ר משה חריף באכנר זצ"ל, מקשאנוב.

תר"ט: רבי ישראל ב"ר יחיאל מיכל זצ"ל, מוישנאוויץ-קוסוב.

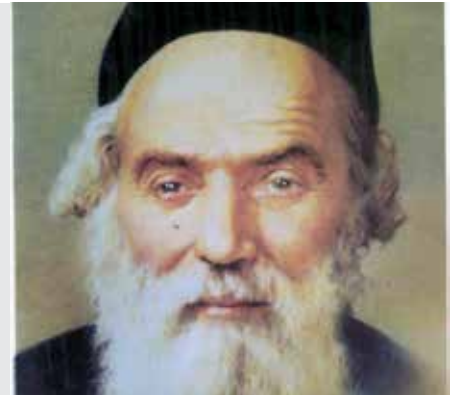
תשנ"ד: רבי משה ב"ר מאיר הלוי אייזמן זצ"ל, מפפ"ד, ר"מ ישי' בית מאיר.

תשנ"ה: רבי מרדכי ב"ר שמואל יפה-שליזינגר זצ"ל, אב"ד אייזנשטאדט.

תשס"ד: רבי משה פנחס ב"ר צבי הירש הכהן קופשיץ זצ"ל, רב ביה"כ חניכי הישיבות-רוממה ומר"י קול יעקב, בעל זכרון תורת משה.

תש"ע: רבי דוד מסעוד ב"ר ישועה שמעון חיים עובדיה זצ"ל, רבה של מרקש ועוד, במרוקו ובבית וגן, בעל נהגו העם, קהילת צפרו ועוד.

תשע"ז: רבי שמואל יעקב ב"ר ישכר דב בורנשטיין זצ"ל, ר"י קריית מלך ועוד, בעל זאת ליעקב, שי למורא ועוד.

איננו צריכים לעזור לרמאי אחד נגד חברו...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

משמע שגם אם אין הענינים שקולים, כגון שאחד מרמה רק לגבי ממון והשני מרמה לגבי חולי, אין לגלות, משום שאין אנו צריכים לעזור לרמאי אחד נגד חברו. ורק אם האחד מרמה מעט, באופן שנקרא עדיין עומד בדיבורו באופן כללי, ואינו יוצא מכלל אדם הגון, יש לגלות לו כשהצד השני מרמה אותו רמאות גדולה. וכמו כן, כשלאחד יש מחלה קלה ולשני מחלה חמורה המפריעה לכל תפקוד הבית, יש לגלות. וכעין זה הובא בשם הגרי"ש אלישיב, שהדברים אמורים רק בחסרונות שקולים. אכן יש מי שכתב, שדבר זה אינו שייך כשהחתן או הכלה בעצמם אינם מרמים, ורק משפחתם מרמה, כגון בענייני ממון. שכן מדוע עליהם להיזק משום שמשפחתם מתנהגת ברמאות.

בהלכות הנלמדות היום דן ה'חפץ חיים' באופנים שבהם מותר לגלות לחתן שחותנו אינו מתכוון לעמוד בהתחייבויותיו הממוניות כלפיו. אחד התנאים להיתר הוא, שגם מצד החתן לא תהיה שום רמיה. כי אם גם החתן מרמה את חותנו באיזה ענין שיהיה, "יצא זה בזה", ופשוט שאסור לגלות לו. בביאורים ומוספים מביאים כי יש שביאר בדין זה, שהוא כלול למעשה בתנאי הראשון להיתר לספר רכילות לתועלת - שיתבונן שבאמת הדבר הוא רע ומזיק; ולכן, במקרה ששני הצדדים מרמים, נמצא שבאמת אין כאן חיסרון עבור החתן. שכיון שגם הוא רמאי, זהו השידוך הראוי לו לפי מצבו. עוד מביאים בזה בביאורים ומוספים, שמדברי ה'חפץ חיים'

ל"ג לעומר

יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רשב"י זי"ע שנודע שרצונו שישמחו ביום זה.

(החיד"א מו"ב רכז)

ראוי לשום ליבו ביום ההוא לשוב בתשובה כי זכות רשב"י מסייעת להבא להטהר, ולא לבלות זמנו בהבלי העולם, אשר הוא לצדיק צער.

(רבי יהונתן איבישיץ זצ"ל יערות דבש דרוש יא)

נשתדל היום לשמוח לכבוד רשב"י וננצל יום זה לתשובה שיזכותו של רשב"י מסייעת למי שבא להטהר